

grund usikkert, hvor længe denne usårlighedsfordel ved ubådsbaserede missiler vil vedblive at eksistere. Det bør understreges, at det vigtige ved usårlighedsproblematikken handler om muligheden for et afvæbnende førsteslag, hvad der må forudsætte, at en stats samtlige kernevåbenubåde bliver slået ud nøjagtig samtidig, hvad der er en enormt meget sværere opgave end det at opspore en enkelt ubåd og slå den ud.

Den væsentligste konsekvens af denne sårbarhed ville – ifølge fremherskende kernevåbenstrategisk logik – blive oprustning af de andre komponenter: mobile interkontinentale missiler, Stealth-teknik for bombefly, og endnu mere kernevåben på krydsermissiler. Disse udviklinger er stærkt problematiske set både fra et varslingssynspunkt og fra et verifikationssynspunkt: de vil øge risikoen for kernevåbenkrig ved en fejltagelse, og de vil forringe rustningskontrolmulighederne på de strategiske kernevåbens område.

Kerne våbenstrategiske MCBM

I den snævre fortolkning af CBM, der her bliver brugt – altså at de handler om informationsudveksling og deployering, men ikke om rustningskontrol eller nedrustning – gives fra kernevåbenstrategisk synspunkt på det maritime område den højeste prioritet til CBM med funktionerne forøgelse af krisestabiliteten ved at forlænge varslingstiderne og sikring af afskrækkelsesstyrkernes usårlighed. I det mindste følgende typer af MCBM kan være af interesse:

1. Ved »sanctuaries« sikres, at ingen af parterne risikerer at få sine kernevåbenubåde slået ud. Først og fremmest vil dette handle om, at havområder i nærheden af vigtige ubådshavne fredes for den anden sides midler til antiubådskrigsførelse, i første række angrebsubåde.
2. Ved »bufferzoner« i de internationale havområder sikres, at den ene sides kernevåbenbærere (skibe, ubåde og fly) ikke ligger så nær de mest vitale punkter på den anden sides territorium, at varslingstiden bliver mi-

nimal. Dette kan kombineres med f.eks. forbud mod test med missiler med særlig lave baner.

3. Ved inspektionsmekanismer sikres, at de potentielle platforme for de farligste typer af kernevåben faktisk ikke medfører dem.

Det er en selvfølge, at begge sider har en interesse i lange varslingstider for sig selv og usårlighed for deres egne kernevåbenubåde. Det vigtige er her, at der findes de ovennævnte argumenter for, at de også har – eller ifølge den proklamerede kernevåbenlogik burde have – en interesse i, at disse ting kommer den anden side til gode.

Hvis der kun fandtes fordele, ville MCBM af disse typer være gennemført forlængst, hvis ikke i aftaler, så i det mindste i gensidig faktisk tilbageholdenhed. Man må derfor også tage en række problemer i betragtning, problemer, der blandt andet har med forskellige asymmetrier at gøre:

1. De to hovedtrusler er asymmetrisk fordelt. USA er, af geografiske grunde, stærkere truet af korte varslingstider på grund af kernevåbenubåde ved egen kyst, end Sovjetunionen er. På den anden side er Sovjetunionens kernevåbenubådes usårlighed mere truet end USA's, både af militærgeografiske grunde, og fordi USA har teknologisk forspring i antiubådskrigsførelse. Dette teknologiske forspring medfører også, at Sovjetunionen er mere truet af »usikker varsling« (Stealth-fly, krydsermissiler) end USA er.
2. På grund af militæralliancernes forskellige marinegeografi er omkostningerne ved forskellige begrænsninger asymmetrisk fordelt, også i andre henseender. NATO er langt mere end WTO¹¹⁾ afhængig af kontrol af – eller i det mindste uhindret brug af – sø- og luftveje: både mellem Nordamerika og Europa, og i havene, der forbinder forskellige europæiske NATO-allierede med hinanden.
3. USA's maritime strategi indebærer en option for konfliktspredning, med muligheden for, at en konflikt i f.eks. Golfen eller Centraleuropa udløser omfattende flådeaktio-